

Bienále Forma 2021

Je pre mňa poctou robiť kurátora 8.ročníka súťažnej prehliadky úžitkového umenia a dizajnu Bienále Forma. Kurátorsky prvé bienále vo mne vzbudzovalo rešpekt, druhýkrát sa vďaka istej skúsenosti k rešpektu pridalo aj očakávanie. Neustály tok výstav v priestoroch Slovenskej výtvarnej únie mi napomáha zorientovať sa nielen v problematike úžitkového dizajnu, ale aj voľnej výtvarnej tvorby. Realizovaný počet výstav je v priebehu jedného roka priam obdivuhodný. Vonkajší banner oznamujúci novú výstavu sa strieda jeden za druhým. To len potvrdzuje fakt, že výstavný priestor Umelky nepretržite žije umením a je stále atraktívny, a to aj napriek nepriaznivej situácii s COVID 19.

Tento ročník Bienále Forma 2021 bude mať dve vernisáže. Prvá sa uskutoční v priestoroch Krajskej galérie v Prešove. Nie je prvýkrát, čo sa vernisáž Bienále bude konať mimo Umelky a Bratislavu. V minulosti sa už Bienále konalo aj v iných galériách v Martine, Trenčíne, Komárne, keďže Slovenská výtvarná únia má svojich členov v rámci celého Slovenska. Týmto sa prezentácia slovenského výtvarného umenia necentralizuje len na hlavné mesto, ale otvára vzájomnú komunikáciu aj mimo neho v iných častiach Slovenska. Plán zrealizovať výstavu v Prešove vznikol už v roku 2018, ale z dôvodu rekonštrukcie galérie to nebolo možné. Druhá vernisáž aj s vyhlásením víťazov bude mať premiéru v decembri 2021 v bratislavskej Umelke.

Celoslovenská výstava Bienále Forma 2021 tradične zaznamenáva vývoj úžitkového umenia na slovenskej výtvarnej scéne za uplynulé obdobie dvoch rokov. Výstava tak ponúka a vytvára priestor pre autorov tvoriacich v oblasti úžitkového umenia a pre prezentáciu širokého spektra diel od úžitkových objektov, šperku, skla, textilu, komunikačnej grafiky, keramiky, fotografie až po dizajn, scénografiu interiérovú či malú architektúru. Výstava je zároveň aj súťažnou prehliadkou. Ako aj minulý rok, tak i tentokrát sa mohli prihlásiť členovia aj nečlenovia Slovenskej výtvarnej únie. Každý umelec mohol prihlásiť kolekciu jedného až piatich výtvarných diel vytvorených počas uplynulých dvoch rokov.

Formu každého umeleckého diela tvorí jej obsah. Bez umeleckých diel by nebolo vo všeobecnosti možné vystavovať. O účasti na výstave rozhoduje porota vždy formou výberu, počas ktorého každý autor musí počítať s rizikom, či práve jeho diela porota vyberie. O účasti na Bienále rozhodovala odborná porota v zložení: Pavol Choma, Zuzana Lapitková, Zuzana Šidlíková, Astrid Derfiňáková, Alžbeta Malíková a kurátor výstavy Miroslav Daubrava (všetci členovia poroty sú mimo prostredia SVÚ). Tá striktno vyberala len autorské originály s evidentným výtvarno-remeselným prínosom a s jasným dôrazom na ich funkčnú hodnotu. I keď sa vo výzve Bienále Forma 2021 explicitne uvádza, že nebudú akceptované diela voľnej výtvarnej tvorby (tieto diela majú priestor na prezentáciu v pravidelnom Bienále voľnej tvorby, ktoré je rovnako pod záštitou Slovenskej výtvarnej únie), aj napriek tomu sa vo výbere ocitli diela autorov, ktoré tam nepatria. A nebolo ich málo.

Na tohtoročnú výstavu Bienále Forma 2021 bolo odbornou porotou vybraných dvadsaťpäť autorov z celkového počtu prihlásených štyridsaťjeden autorov. Z toho najväčším počtom diel je zastúpená kategória úžitkovej keramiky (Edita Hertl Balážová, Blanka Kästová Burgerová, Dária Kminiaková, Kristína Ligačová, Zlatica Jurisová Plešková, Verner Scheibenreif a Martina Solarová Paule). Prekvapivo silne zastúpená je skupina autorov prezentujúcich bytový dizajn (Michaela Bujňáková, Pavol Capík, Erich Černaj, Erika Gregušová, Peter Humaj a Jana Maderová). Textilného dizajnu sa urodilo pomenej, ale zato je to silná zostava etablovaných textilných výtvarníčok, ktorých mená sú v oblasti textilného dizajnu všeobecne známe (Zuzana Augustínová Boteková, Soňa Sadílková a víťazka posledného Bienále Forma 2019 Andrea Vonkomerová). Šperky ako diela predstavujú Naďa Šimunová a Blanka Cepková. Kategóriu divadla, konkrétne segment divadelnej scénografie, zastupuje návrh scény Jozefa Cillera. Masky Petra Murína sa objavujú na bienále už po druhýkrát. Kategóriu úžitkovej grafiky tvoria Mária Čorejová, Petra Štefánková a František Tomík. Fotografickú tvorbu predstavujú Jena Šimková a Dušan Křístek. Dvadsaťpäť vybraných výtvarníkov pôsobiacich v rôznych oblastiach úžitkového dizajnu potvrdzuje aj tento rok výber kvalitných autorov a tých najkvalitnejších diel z oblasti úžitkového dizajnu na Slovensku. Bienále úžitkového umenia tak patrí v súčasnosti k jedným z najdôležitejších a dlhodobých projektov, ktorý umožňuje v pravidelných intervaloch objektívne zhodnotiť úroveň kvality diel z oblasti úžitkového dizajnu.

Dovoľte mi ešte poďakovať s úctou predsedovi Slovenskej výtvarnej únie Pavlovi Kráľovi za dôveru pri realizovaní projektu Bienále Forma 2021, Andrei Křístek Kozárovej a Veronike Jelenčíkovej za ochotu a pomoc pri spolupráci, Márii Čorejovej za grafické riešenie katalógu a Mariánovi Macháčovi za pomoc pri inštalovaní. V neposlednej rade všetkým zúčastneným umelcom a všetkým členom odbornej poroty za erudované názory v momentoch, keď som si nebol istý. A na záver len zopakujem srdečné pranie Slovenskej výtvarnej únie, aby aj naďalej vystavovala originálne diela kreatívnych umelcov a (nielen) Bienále Forma vždy naplňal len kvalitný obsah.

Kurátor výstavy Miroslav Daubrava